

“ROMI, FOLOSITI-VA VOTUL CU INTELEPCIUNE!”

-REZUMAT-

1. BACKGROUND AL PROIECTULUI

ODIHR CPRSI a inceput implementarea proiectului “Romi, folositi-va votul cu intelepciune!” in vara anului 2003. Proiectul este finantat de Comisia Europeana, se axeaza pe participarea electorala a romilor si a grupurilor relationate si are o perioada de implementare de 2 ani. Proiectul poate fi considerat o continuare a fostului proiect EC-ODIHR- CoE “Roma si Stability Pact in SEE 2001-2003”. Evaluarea proiectului anterior a subliniat urmatoarele aspecte:

- Impartirea responsabilitatilor si trecerea de la un stat “client” la cel de “participanti deplini” in societatea imputernicita evident de ONG-urile rome implicate in program;
- Ca metodologie, transferul de expertiza “de la rom la rom” in procesul de creare de politici si participare a romilor din tarile central europene s-a dovedit eficient
- Este necesara o evaluare mai buna a implementarii politicilor adresate romilor in tarile central europene;
- S-au manifestat atitudini intolerabile din partea populatiilor majoritare si a altor minoritati (nationale) fata de romi; acelasi lucru s-a intamplat in cadrul comunitatilor de romi din partea asa numitelor grupuri relationate (Ashkalie, Egiteni, Rudari);
- Nu s-a pus suficient accent pe relatiile dintre romi si autoritatilor locale;
- Atat discursul, cat si actiunile adresate problemelor si nevoilor refugiatilor si IDPs romi s-au tratat intr-o maniera puternic emotionala, rezultand o situatie in care nu s-au rezolvat nici macar nevoile primare.

2.DE CE ESTE NEVOIE DE PROIECT?

In ceea ce priveste (ne) participarea electorala si nereprezentarea romilor in viata publica, se pot identifica anumiti factori care au contribuit la crearea acestei situatii:

- un numar mare de romi este nepasator in privinta dreptului lor de a vota, le lipseste informatia despre procesul de votare, nu vad importanta participarii la alegeri sau nu au documente (acte de identitate) necesare votului;
- impotrivirea partidelor importante de a include candidati romi pe listele lor, in special pe pozitii eligibile;
- izolarea sociala si fragmentarea culturala dintre populatiile de romi se reflecta in dinamica partidelor politice rome, care le slabesc posibilitatile de a coopera;
- practicile culturale ale romilor de tratament inegal dintre femei si barbati;
- vulnerabilitatea votantilor romi in fata practicilor electorale de coruptie

3. SCOPUL PROIECTULUI

Proiectul are ca scop cresterea participarii romilor in viata publica la toate nivelele si fazele proceselor de luare a deciziei, in special deciziile care ii privesc pe romi, prin promovarea unui dialog intre populatia roma si comunitati si creatorii de politici din cadrul autoritatilor locale, regionale, nationale.

4.OBIECTIVELE PROIECTULUI

Proiectul are ca obiectiv **folosirea mecanismelor electorale** in tarile din sud-estul Europei pentru a contribui la combaterea intolerantei si a discriminarii bazata pe etnie, cultura, sex, mod de viata sau religie, precum si a excluziunii sociale si a marginalizarii populatiei si comunitatilor de romi, inclusiv din cadrul si dintre comunitati.

S-au stabilit doua obiective in doua directii:

- Sa faciliteze intelegerea reciproca si dialogul dintre autoritati si romi
- Sa imputerniceasca romii pentru a deveni protagonisti ai deciziilor care ii implica si a contribui la dezvoltarea democratica si reconcilierea societatilor in care locuiesc.

5.GRUPURI TINTA

- Comunitatile si ONG-urile/ partidele politice ale romilor, sinti, egipteni, ashkalie, rudari si ale altor grupuri denumite generic "tigani", ca parte a electoratului
- Reteaua punctelor locale de contact rome si a task force-urilor la nivel national si regional (SEE), inclusiv comitetele de IDPs (persoane dislocate intern) si refugiatii infiintate in cadrul proiectului EC-ODIHR- CoE anterior.
- Accent special pe femei si tineri, atat ca votanti, precum si candidati
- Partide politice importante: lideri, membri ai parlamentului si angajati responsabili de platformele electorale/ campanii
- Autoritati (locale, nationale) din anumite tari/ provincii/ municipalitati
- Organismele responsabile de administrarea si monitorizarea alegerilor

6.ACTIVITATI

Capitol de actiune I: Participarea crescanda a romilor la procesul electoral, in diferitele sale stadii, cu accent pe alegerile locale

Training in masa pentru alegatorii romi

Se vor realiza materiale de educatie electorala (inclusiv in limba romana) si distribui in comunitatile tinta ale proiectului in cadrul campaniilor/ trainigurilor informationale organizate. Punctele locale de contact si task force-urile contractate in proiect vor contribui la implementarea acestor activitati.

- Campanii informationale pentru alegerile locale: in octombrie 2003 (Albania), octombrie 2004 (BiH).
- Campanii informationale pentru alegerile parlamentare, iunie 2005 (Moldova)
- Diseminarea de materiale informative si asistenta pentru inregistrarea voturilor in Albania, Bosnia si Herzegovina, Croatia, Moldova

Model Alegeri

O activitate pilot. Accent pe educarea comunitatilor de romi privind participarea la alegeri, cu scopul de a trezi interesul romilor in privinta participarii electorale si de a oferi training practic pentru procesele electorale.

- Locatie: Romania

Training al candidatilor potentiali

Trainingul pentru candidatii potentiali are scopul de a incuraja si creste participarea romilor (cu accent pe grupurile vulnerabile, tineri romi si femei rome) la alegeri si imbunatatirea abilitatilor politice ale membrilor partidelor politice rome, candidati in alegeri.

- Training pentru femei si tineri romi (Bulgaria)
- Training pentru potentialele candidate rome (fosta Republica Iugoslava a Macedoniei).

Facilitarea coalitiilor electorale

Pe baza nevoilor asociatiilor locale de romi si a partidelor, precum ai a politicilor acestora, se vor organiza mese rotunde locale. Acestea vor facilita discutiile, fie cu partidele principale in vederea coalitiilor, fie dintre diferite grupuri romani si partide si asociatii rome in vederea unei strategii comune pentru participarea electorala.

- Facilitarea coalitiilor electorale in Bulgaria si fosta Republica Iugoslava a Macedoniei.

Observarea alegerilor

- Training al observatorilor electorali romi pe termen scurt (fosta Republica Iugoslava a Macedoniei sau Serbia – Montenegro, de stabilit)
- Observare a participarii romilor ca membri ai Misiunilor de Observare Electorala din Albania, Bosnia si Herzegovina, Croatia, Bulgaria, Moldova

Capitol de actiune II: Advocacy si lobby al organismelor votate (locale si nationale) pentru implementarea masurilor specifice ale politicilor rome

Participare crescanda a romilor la viata publica, la toate nivelele si fazele proceselor de luare a deciziei, in special deciziile care ii privesc pe romi, prin promovarea unui dialog intre populatia roma si comunitati si creatorii de politici din cadrul autoritatilor locale, regionale, nationale.

Task forces pentru advocacy si lobby pe chestiuni precise

In urma experientei acumulate in cadrul proiectului anterior “Roma si Stability Pact in SEE”, task force-urile create se vor axa pe promovare si lobby privind problemele de interes pentru politicile pentru romi. Task force-urile vor contribui la formarea de aliante civice ale diferitelor asociatii rome pe chestiuni specifice pentru care se va face lobby.

- Se va crea un numar de cinci task forces, trei dintre ei locali, care vor functiona pe o perioada de 8 luni
- Task forces locale in Croatia, Bosnia si Herzegovina si Moldova
- Task forces regionale pe: femei rome si refugiatii si IDPs romi, ashkalie si egipteni.

Audieri publice se vor organiza, cu participarea autoritatilor, fie la nivel local, fie la nivel regional. Audierile publice se vor folosi ca instrument in procesul de advocacy si lobby pentru implementarea prevederilor si legislatiei tarii, a planurilor/ strategiilor pentru romi nationale sau internationale sau a recomandarilor si angajamentelor

internationale adresate problemelor specifice (ex. educatie, acte de identitate, acces la sanatate si femei) care au nevoie de imbunatatire.

Audierile publice se vor organiza cu autoritatile in cooperare cu task force-urile locale.

- Audieri publice in Bosnia si Herzegovina, Croatia, Moldova

Puncte locale de contact

Reteaua punctelor locale de contact (mediatori locali) creata in timpul proiectului anterior isi reia munca. Rolul lor de mediatori intre autoritati locale si comunitatile de romi va continua, dar se va axa mai mult pe lobby si monitorizarea implementarii a anagajamentelor locale si nationale privind romii.

In cadrul proiectului se vor contracta 15 puncte locale de contact pentru o perioada de 12 luni.

Capitol de actiune III: de la rom la rom: schimb de experienta si informatie la nivel regional

Intalniri regionale

- Intalnire regionala a romilor si reprezentantilor ONG-urilor rome
- Conferinta regionala pe tema practici pozitive in promovarea femeilor si a minoritatilor in procesul electoral.

Retea la nivel regional

Se va crea la nivel regional o retea a romilor alesi, cu scopul unei mai bune comunicari, a parteneriatelor viitoare si forum pentru dezbateri.

Analiza expertilor

Se vor realiza doua documente de expertiza:

- Cercetare si analiza legala privind legislatia electorala si de alta natura relevanta pentru tarile tinta, inclusiv practici (institutionalizate) in domeniu, pentru a examina posibilele obstacole structurale sau practici care ii impiedica pe romi sa participe efectiv la alegeri.
- Cartografie a participarii electorale a romilor. Colectarea si analizarea informatiilor privind comportamentul electoral si politic al romilor din sud-estul Europei.